

Preek over Micha 5:1-4, Matt. 2:1-6

Broers en zussen van onze Here Jezus, geliefde gemeente,

Toen onze Heiland geboren werd in Bethlehem bleken er in Israël verschillende mensen te wonen die op één of andere manier rekening hielden met Zijn geboorte en daar zelfs naar uitkeken. Een deel van die mensen behoorden tot de theologen van die tijd. Maar ook anderen, zeg maar, de gewone gelovigen, de vromen uit het volk. Hoe verschillend die groepen mensen ook waren, er was sprake van wat wij noemen een bepaalde 'Messiasverwachting'. De verwachting, dat eens een koning geboren zou worden, die in de kracht van God de heerschappij op zijn schouders zou nemen. Toen het er op aan kwam bleek trouwens, dat ondanks die gedeelde verwachting, lang niet iedereen in de geboorte van Jezus de vervulling zag. Neem bijvoorbeeld de Schriftgeleerden in Israël, zoals ze optreden in Mattheüs 2. Ze wisten precies hoe het zat in de Bijbel, maar ze gingen niet naar Bethlehem om het kind te aanbidden. Maar duidelijk was wel, dat de geboorte van Jezus niet totaal onverwacht kwam.

Waar kwam die verwachting van de geleerden en de vromen in Israël vandaan? Niet uit hun eigen dromen of verlangens, maar uit oude teksten die de eeuwen door waren overgeleverd. Teksten uit verschillende periodes, geschreven of gesproken door heel verschillende mensen en onder heel verschillende omstandigheden. Geen van die teksten bood een recht toe recht aan voorspelling van het wat, het hoe en wanneer, maar bij elkaar opgeteld lieten ze toch duidelijk de contouren zien van wat komen zou. En één van die oude teksten hebben we vanmorgen voor ons liggen.

Micha 5, een tekst uit de achtste eeuw vóór Christus. Een tekst van bijna 3000 jaar oud dus. Fascinerend is dat, vindt u niet? En zeker, omdat juist deze tekst tot één van de meest heldere profetieën over de komende Messias behoort. Helder, omdat hij eigenlijk heel concreet iets zegt over zijn geboorteplaats, zijn afkomst en het werk dat de Messias zal doen. Dat maakt deze tekst ook voor ons tot een tekst waar we geloof en hoop uit kunnen putten. Zullen we eens kijken wat er zoal in naar voren komt?

Micha 5:1 begint met een plaatsnaam: Bethlehem. En als we even doorlezen, wordt meteen duidelijk dat Bethlehem de geboorteplaats zal worden van een bijzondere

koning. *'Uit u zal Mij voortkomen.....'* horen we Micha namens God zeggen, *'die een heerser zal zijn over Israël'*. Bethlehem zal dus de moederstad zijn van de verwachte Messias.

Die keuze voor Bethlehem is op zijn minst verrassend te noemen. Want om eerlijk te zijn: Bethlehem stond bepaald niet in de top 10 van belangrijke steden in het land. Integendeel. Micha zegt: *'al zijt gij klein onder de geslachten van Juda.'* Voor het woord 'klein' wordt in het Hebreeuws een woord gebruikt dat een sterke gevoelslading van onbelangrijkheid heeft. Bethlehem. Klein stadje. Telt niet mee. Je denkt er pas als laatste aan. Een verrassende geboorteplaats voor de Messias dus.

Verrassend, ja. Dat is de ene kant. Aan de andere kant: hoe klein ook, Bethlehem had al wel eerder een rol gespeeld in de geschiedenis die God met zijn volk had gemaakt. Bij Bethlehem werd Rachel begraven, de lievelingsvrouw van Jacob, één van de aartsvaders van Israël. Rachel stierf nadat zij bevallen was van Benjamin aan de weg naar Efrat, dat is Bethlehem, lezen we in Genesis 35:19.

Ook de geschiedenis van Ruth speelt zich af in Bethlehem. Ruth de Moabitische, die met haar verbitterde schoonmoeder Naomi zich vestigt in Bethlehem en uiteindelijk trouwt met Boaz. Samen met Boaz krijgt Ruth een zoon, Obed. Deze Obed is de opa van de grootste koning van Israel, David. Vandaar dat Bethlehem de stad van David werd genoemd.

Dat Bethlehem de geboorteplaats van de Messias zou worden was dus verrassend en logisch tegelijk. Verrassend, omdat dat God voor een stadje kiest dat qua grootte niet meetelt. En toch logisch, omdat God veel vaker terugkeert naar plekken waar Hij al eerder iets van zichzelf liet zien. Bethlehem dus. Daar zal het gaan gebeuren.

De geboorteplaats staat dus vast. Maar als het om een koning gaat, is zijn geboorteplaats natuurlijk goed om te weten, maar we willen eigenlijk liever weten wat zijn afkomst is. Komt hij uit een koningsgeslacht? Is hij geworteld in de tradities van de koningen van weleer? Dat zijn dingen, die vanouds een grote rol speelden bij oude koningen.

Ook over de afkomst van de Messias zegt Micha 5:1 het een en ander. Aan het slot van dit vers lezen we dit:

Wiens oorsprong is van ouds, van de dagen der eeuwigheid.

In de NBV vertaling staat het als volgt:

Zijn oorsprong ligt in lang vervlogen tijden, in de dagen van weleer.

Ik vermoed dat de hoorders van deze woorden van Micha in de eerste plaats gewoon gedacht hebben dat de Messias geboren zou worden uit een oud koninggeslacht. Zijn oorsprong is van ouds, zijn oorsprong ligt in de dagen van weleer.

En gezien de geboorteplaats die Micha ook mag noemen kan dit niet anders dan het geslacht van koning David zijn. De Messias zal dus in de bloedlijn van de grote Koning van Israël staan, zijn troon bestijgen en zo de plannen van God verwezenlijken.

Persoonlijk geloof ik dat daarmee echter niet alles is gezegd. Natuurlijk de Messias komt uit het huis van David, uit die oude geslachtslijn. Maar onze NBG vertaling, en ook bijvoorbeeld de (H)SV zegt hier dat de oorsprong van de Messias is 'van de dagen der eeuwigheid'. Ook al hebben Micha zelf en zijn Joodse luisteraars hierbij alleen maar aan het geslacht van David gedacht, zou de Heilige Geest ons hier al niet willen wijzen op de goddelijke oorsprong van de Messias. De Messias die komt en geboren wordt uit het huis van David, is enerzijds gewoon mens, maar anderzijds is Hij God die mens werd. Onze Here Jezus is niet altijd mens geweest. Hij werd pas mens bij Zijn komst in deze wereld. Maar Hij is wel altijd God geweest. Hij is van de dagen der eeuwigheid. Hij is er in Zijn Godheid altijd geweest. We moeten nooit vergeten dat als de eerste regel van de bijbel zegt 'in den beginne schiep God de hemel en de aarde', het dan niet alleen over God de Vader gaat, maar over de Drie-enige God, die alle eeuwen al bestaat uit Vader, Zoon en Geest. God de Vader is Schepper, God de Zoon is Schepper, God de Heilige Geest is Schepper.

Wat mij betreft maakt dat de woorden van Micha extra bijzonder. Micha zegt iets over de geboorteplaats van de Messias: Bethlehem, over zijn afkomst: de familielijn van David, en over Zijn Godheid. Ruim 700 jaar voor Christus mocht Micha deze geweldige heilsfeiten al waarnemen. Toen al werd Jezus aangekondigd.

Maar de woorden van Micha gaan nog verder. Micha zegt namelijk niet alleen iets over de geboorteplaats, zijn afkomst en zijn Goddelijkheid. Micha vertelt ons ook iets over de roeping en de taak van de Messias.

In de eerste plaats moeten we even letten op het woordje 'Mij'. *Uit u zal Mij voortkomen....* Staat er in onze tekst. In de NBV staat '*uit jou komt iemand voort die voor mij over Israël zal heersen.*' Voor mij. Wie zegt dat? God zelf. De Messias zal

dus in zijn werk en taak helemaal zijn gericht op God! Eigenlijk was dat altijd het grote doel van het koningschap van Israël. Koningen waren geroepen om te regeren 'bij de gratie Gods'. Maar uiteindelijk was er geen koning die dat waar kon maken. Altijd sloop het eigenbelang erin, de afgoderij, de verloedering. Maar de Messias zal volledig toegewijd zijn aan God. Hij zal er voor geboren worden om voor God over Israël te heersen.

Wat dat heersen betekent, wordt duidelijk in de prachtige beschrijving in vers 3 en verder:

Dan zal Hij staan en hen weiden in de kracht des HEREN, in de majesteit van de naam des HEREN, zijns Gods; en zij zullen rustig wonen, want nu zal Hij groot zijn tot aan de einden der aarde, en Hij zal vrede zijn.

Zie je het al voor je? Probeer het je eens voor te stellen. Daar staat Hij, Jezus, met de kracht van God als een mantel om zijn schouders, zodat hij kan heersen over de hele aarde. Maar zijn heerschappij is geen gewelddadig regime. Integendeel. Hij zal zijn als een herder en wat hij brengt is vrede. Shalom. De vrede die alle verstand te boven gaat. Vrede tussen God en mens, vrede tussen mensen onderling, vrede tussen de mens en de schepping.

Al met al een bijzondere tekst, vindt u niet? Dat moeten de eerste hoorders ook gevonden hebben. Want wie waren de eerste hoorders? Dat was een klein groepje van mensen in Israël die trouw waren gebleven aan God en zijn Woord. Uit het geheel van het boek Micha wordt maar al te duidelijk, dat verreweg het grootste deel van de leiders van het volk –zowel de maatschappelijke als de geestelijke- samen met het volk waren afgefallen van God. Ze waren allerlei mogelijke afgoden achterna gelopen en hadden zich overgeven aan allerlei ontsparingen en onrecht. Meteen vanaf hoofdstuk 1 wordt dit door Micha in felle bewoordingen gezegd en wordt het volk aangeklaagd.

Maar te midden van die grote massa was een kleine groep – in vers 2 worden ze 'het overblijfsel zijner broederen' genoemd- trouw gebleven. Het woord 'overblijfsel' betekent zo iets als een 'uitgelezen groepje'. Elite, in de goede zin van het Woord.

In Psalm 35 wordt dit overblijfsel 'de stillen in den lande' genoemd. Trouw blijven ze op hun post, ze leven met het woord, bidden tot God, voor zichzelf, of ze staande mogen blijven, maar ook voor het volk, of er weer een keer mag komen. De stillen in

den lande. Altijd leven ze tussen hoop en vrees, ze lijden aan de afval van God en het onrecht dat ze zien, maar kunnen niets anders doen dan hopen en bidden.

Wat moet deze profetie van Micha bemoedigend zijn geweest voor deze kleine rest. Ze zullen deze woorden hebben gekoesterd in hun hart, er steeds weer hoop uit hebben geput en verlangend hebben uitgezien naar de vervulling. Maar de ene generatie ging en de andere kwam en het zou nog zeven eeuwen duren voor de vervulling kwam. Maar ook toen Hij kwam, bleken er ook op dat moment nog stillen in de lande te zijn, die leefden met de oude profetieën: Simeon en Anna, Zacharias en Elisabet, maar ook Maria en Jozef. Heel bijzonder. Heel bemoedigend ook.

De woorden van deze profetie waren dus eerst en vooral gericht aan de kleine rest, die te midden van een donkere tijd trouw was gebleven aan God en zijn woord. Hierbij moet ik ook denken aan de kerk in West Europa. Als we niet verder kijken dan de Veluwe dan lijkt het allemaal nog wel mee te vallen. Maar als we naar een stad als Amsterdam kijken dan gaat nog maar ongeveer 2 % van de bevolking met enige regelmaat naar de kerk. En in ons ooit zo christelijke Nederland noemt zich hooguit 10 % van de bevolking nog praktiserend christen. Als je dat hoort en meemaakt, dan kan dat soms zoveel twijfels oproepen, twijfels aan de waarheid van de Bijbel en aan al die mooie beloften over het komende Koninkrijk. Wat we horen is groots, maar wat zien is een restje christenen in een steeds meer seculier land.

Maar is het niet juist met het oog op die situatie, dat deze oude profetische woorden zo bemoedigend zijn. Als deze woorden ergens van getuigen, dan is het wel hiervan, dat Gods beloften soms heel lang on vervuld kunnen liggen, maar uiteindelijk worden ze vervuld. De fascinerende oude belofte liet eeuwen lang op zich wachten, maar hij werd vervuld. In Bethlehem, waar een kind werd geboren uit het oude geslacht van David. Daarmee werden dus twee delen van de profetie vervuld (afkomst en plaats). Hij was een kind dat zou opgroeien, vele wonderen zou doen, zou sterven aan een kruis en daarna opstaan uit de dood. En toen Hij naar de hemel ging en afscheid van zijn discipelen nam, zei Hij: Mij is gegeven, alle macht, in hemel en op aarde. Daarmee begon ook de vervulling van het derde deel van de profetie.

Weet u, en dat is nu ook zo mooi aan de Adventstijd? Dat het de tijd is, dat we die oude profetieën lezen en zien hoe ze vervuld werden. Je ziet dingen oplichten die ons ervan overtuigen, dat de Bijbel betrouwbaar is. Met alle twijfels die je kunt

hebben is dat wat steeds meer vast is komen te staan. We hebben een profetisch woord dat zeer vast is!

Zo krijgen ook wij deze oude profetie vandaag in handen, als een woord dat onze hoop versterkt en ons geloof wil verdiepen. En dat is hard nodig, want ook nadat Jezus werd geboren als vervulling van deze woorden, is er nog heel veel wat op vervulling wacht.

Want ook voor deze profetie geldt, wat voor zo heel veel profetieën geldt. En dat maakt het begrijpen van de profeten ook wel eens moeilijk. U hebt dat voorbeeld al vast wel eens gehoord, maar ik weet ook geen duidelijker voorbeeld. Een profeet ontvangt van God zijn profetie, en dat wat hij ziet kunt u vergelijken met een berglandschap. Als je wel eens in de bergen geweest bent, dan herkent u dat wel, Je ziet de bergen in de verte, en dan is het net alsof al die bergen vlak achter elkaar liggen. Maar in werkelijkheid liggen er tussen de bergen nog diepe dalen en ligt de ene berg kilometers verwijderd van de andere.

Zo is het ook meestal met de profetieën van de bijbel. De profetie wekt de indruk dat alles wat gezegd wordt vrijwel tegelijk zal plaatsvinden. Maar in werkelijkheid zit er tussen het een en ander een geweldige kloof qua tijd. Zo is het ook bij Micha 5:1. De geboorteplaats en de afkomst zijn duidelijk geworden, maar de heerschappij van Jezus tot aan de einden van de aarde is nog geen zichtbare werkelijkheid en voor ons gevoel is er in ons land nog slechts een restje dat daar op hoopt. Het is dus blijkbaar niet vanzelfsprekend, om in geloof vast te houden aan de vervulling van de profetie. Zelfs als twee elementen ervan reeds in vervulling zijn gegaan, staat er nog altijd dat derde punt en juist dat maakt geloven vaak zo moeilijk. En als we niet oppassen, weten we precies wat er geschreven staat maar hechten we er net als de Schriftgeleerden uit Mattheüs 2 geen geloof aan.

Wat staat ons dan te doen? Ik denk dit: beseffen dat we tot de rest behoren, die geroepen is te geloven tot het einde. Vast te houden aan de woorden van de profetie. Ook van Micha 5:1. In de vaste overtuiging dat God waarmaakt wat Hij belooft. De voorspelde geboorteplaats is uitgekomen. De voorspelde afkomst is uitgekomen. Gods Zoon kwam in de wereld. Nu leven we in zo'n dal tussen twee bergtoppen in. Maar even zeker als de eerste twee woorden zijn uitgekomen, zullen de overige woorden uitkomen. Dat is Advent. Verwachten! Jezus komt. Hij maakt

waar wat Hij beloofd heeft. Zijn shalom wordt werkelijkheid, alle dingen maakt Hij nieuw. Is die Jezus ook de Heer van jouw leven?

Amen

December 2011

G.P. Hartkamp

Wapenveld